

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 232)

z dnia 13 września 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 232)

13 września 2018 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Jana Dziedziczaka (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

I. w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych (18 września 2018 r.) w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach (COM(2018) 322);

II. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (COM(2018) 460 – wersja ostateczna) i odnoszący się do niego projekt stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej;

III. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie (COM(2018) 435 – wersja ostateczna) i odnoszący się do niego projekt stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.

W posiedzeniu udział wzięli: **Konrad Szymański** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Sebastian Skuza** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Maciejczak** i **Rafał Czarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Międzynarodowych; **Marcin Fryźlewicz** i **Konrad Kuszel** – eksperci ds. legislacji z Biura Analiz Sejmowych, **Wioleta Wasil** – ekspert ds. oceny skutków regulacji z BAS.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam serdecznie wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, państwa ministrów i towarzyszące im osoby. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Proszę państwa, w imieniu pani przewodniczącej Izabeli Kloc chciałbym poinformować, że w dniach 10–12 października 2018 r. planowana jest delegacja studyjna delegacji Komisji do Spraw Unii Europejskiej w Parlamencie Europejskim, Komisji Europejskiej. Serdecznie zapraszam do udziału i proszę o zgłaszanie chęci uczestnictwa w wyjeździe do końca tygodnia w sekretariacie Komisji. Informacja już była, ale jeszcze raz serdecznie państwa zachęcamy i namawiamy.

Droży państwo, przechodzimy do pkt I, czyli rozpatrzenia w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. informacji o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedze-

niu Rady ds. Ogólnych (18 września 2018 r.) w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Konrada Szymańskiego, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie stanowiska RP.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Konrad Szymański:

Dziękuję bardzo. Rada ds. Ogólnych zbierze się 18 września. Przedmiotem dyskusji ministrów ds. europejskich będzie w pierwszym punkcie stan negocjacji wieloletnich ram finansowych, w szczególności na podstawie kwestionariusza, który został przekazany państwom członkowskim, kwestionariusza, który dotyczy takich zagadnień, jak struktura budżetu, mechanizmy elastyczności, synergia między instrumentami czy też zasoby własne. Polska niezmiennie podkreśla, że o skali ambicji, w szczególności w zakresie realizacji nowych wyzwań, które są stawiane przez UE przed UE w nowej perspektywie finansowej, zdecyduje wielkość budżetu UE. Nie jest możliwe, aby realizować ambitne plany w zakresie obronności i migracji przy de facto zmniejszonym budżecie UE, jak to jest widoczne w propozycji wstępnej Komisji Europejskiej.

Najważniejszą kwestią z polskiego punktu widzenia niezmiennie pozostaje poprawa poziomu alokacji, w szczególności w polityce spójności i wspólnej polityce rolnej. W tym sensie Polska, będąc gotowa do zakończenia w możliwie szybkim tempie negocjacji nad wieloletnimi ramami finansowymi, podkreśla, że warunkiem koniecznym jest uzyskanie lepszej jakości porozumienia. Ta kategoria – kryterium jakości – jest zdecydowanie ważniejsza niż tempo prac. W wyniku dyskusji spodziewamy się, że zostaną podjęte ostateczne decyzje w zakresie spraw takich, jak zakres zagadnień propozycji legislacyjnych objętych nawiasami, pozostawionych do dalszych rozstrzygnięć, ewentualna kolejna runda oraz zakres kwestionariusza skierowanego do państw członkowskich w ramach posuwania prac grup roboczych w ramach tych negocjacji.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy stan prac oraz kalendarz polityczny, bardzo trudno sobie wyobrazić spełnienie oczekiwania Komisji Europejskiej, wobec której państwa członkowskie wykazały gotowość, by zamknąć negocjacje budżetowe przed końcem cyklu politycznego UE w połowie roku.

Kolejna sprawa to przedstawienie priorytetów prezydencji austriackiej. Będą się one koncentrować na zagadnieniach bezpieczeństwa i walki z nielegalną migracją, dobrobytu i konkurencyjności przez cyfryzację – to są cytaty z dokumentów prezydencji – oraz na zagadnieniach stabilności i pokoju w najbliższym sąsiedztwie. Polska podziela przekonanie, że są to priorytetowe zagadnienia dla UE dziś. W szczególności jesteśmy zainteresowani rzetelnym wykonaniem przełomowych postanowień Rady Europejskiej w zakresie nowego kompromisu dotyczącego polityki migracyjnej, która ma położyć nacisk na bezpieczeństwo i na kontrolę migracji, efektywną ochronę granic, współpracę z państwami trzecimi oraz solidarność w wymiarze wewnętrznym opartą o dobrowolność działań, w szczególności w zakresie ponadnarodowego zarządzania migracją i ruchem uchodźczym.

Jeżeli chodzi o kwestie cyfryzacji, biorąc pod uwagę istotny postęp, jaki został osiągnięty w ostatnich miesiącach za prezydencji bułgarskiej w obszarze warunków regulacyjnych dla infrastruktury 5G, sztucznej inteligencji czy też swobodnego przepływu danych nieosobowych, to jesteśmy przekonani, że w tym obszarze najbardziej palącym i najtrudniejszym jednocześnie elementem jest postęp w zakresie przepisów dotyczących opodatkowania gospodarki cyfrowej.

Jeśli chodzi o najbliższe otoczenie, zdecydowanie podzielimy przekonanie Austrii, że oddziaływanie UE w najbliższym sąsiedztwie, także w regionie Bałkanów Zachodnich, jest bezpośrednio powiązane z bezpieczeństwem Europy i powinno być kontynuowane, Europa powinna zwiększać swoje zaangażowanie i swoją widoczność w tej części świata.

Ministrowie ds. europejskich będą mogli wyrazić również opinię w zakresie listu intencyjnego, który początkuje proces programowania prac legislacyjnych w UE w ostatnich miesiącach przed zakończeniem kadencji Parlamentu i Komisji. Spodziewamy się, że program prac Komisji na rok 2019 w ślad za wyrażonymi opiniami w tej sprawie przez Radę ds. Ogólnych pojawi się pod koniec października zgodnie z regułami porozumienia

międzyinstytucjonalnego. Polska podkreśla, że priorytetem powinny być zagadnienia rynku wewnętrznego, wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa migracji oraz kontynuowanie debaty na temat przyszłości UE. Jeżeli chodzi o rynek wewnętrzny, mamy impas w bardzo wielu obszarach, takich jak mobilność w transporcie, pakiet usługowy, dyrektywa gazowa. Wszystkie te elementy są objęte szerszym wspólnym mianownikiem rynku wewnętrznego. Będziemy naciskali, aby Komisja Europejska i pozostałe instytucje wykazały się determinacją, jeżeli chodzi o dokończenie przed końcem cyklu politycznego prac, w szczególności w zakresie pakietu mobilności, także w zakresie dyrektywy gazowej. Spodziewamy się również wyraźnego, wymiernego postępu, jeśli chodzi o podatkowanie w gospodarce cyfrowej.

Kolejnym punktem będzie wysłuchanie Polski w ramach art. 7.1 Traktatu o UE. Będzie to drugie po czerwcowym wysłuchaniu. Niedawno otrzymaliśmy program tego wysłuchania. Nie różni się on niczym od tego, które miało miejsce w czerwcu. Polska, podobnie jak w czerwcu, rzetelnie i w formie pisemnej odpowie na wątpliwości, które są związane z aktualnym stanem wdrożenia reformy wymiaru sprawiedliwości, oczekując dyskusji podobnie rzeczowej, jak miało to miejsce w czerwcu.

Ostatnim punktem, na który chciałbym zwrócić uwagę Komisji, jest przygotowanie regularnego posiedzenia Rady Europejskiej, bo miesiąc wcześniej będziemy mieli do czynienia z nieformalnym szczytem w Salzburgu. Regularne posiedzenie Rady Europejskiej odbędzie się 18 października i na dziś wszystko wskazuje na to, że będzie dotyczyło kwestii migracji, bezpieczeństwa wewnętrznego, także w kontekście procesu wiedeńskiego, oraz mogą się pojawić elementy konkluzji dotyczące relacji zewnętrznych UE. To wszystko, jeżeli chodzi o Radę ds. Ogólnych.

Przewodniczący poseł Jan Dziędziczak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Czy są pytania? Nie widzę zgłoszeń. Wobec tego proponuję następującą konkluzję: **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację o stanowisku, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektów aktów prawnych UE na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych (18 września 2018 r.) w związku z zasięgnięciem opinii Komisji w tych sprawach w trybie art. 11 ust. 1 ustawy.** Nie słyszę sprzeciwu. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt I.

Przechodzimy do pkt II, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (COM(2018) 460 – wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Konrada Szymańskiego, sekretarza stanu w MSZ. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w MSZ Konrad Szymański:

Dziękuję bardzo. Projekt rozporządzenia ustanawiającego instrument sąsiedztwa oraz współpracy międzynarodowej i rozwojowej przedstawiony przez Komisję Europejską konsoliduje zdecydowaną większość instrumentów finansowych w relacjach zewnętrznych. Mam tu na myśli europejski instrument sąsiedztwa, instrument współpracy na rzecz rozwoju, europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka, instrument partnerstwa, instrument na rzecz przyczyniania się do stabilności i pokoju oraz instrument na rzecz współpracy na rzecz bezpieczeństwa nuklearnego. Poza tym instrumentem w opinii Komisji Europejskiej pozostałyby instrument pomocy przedakcesyjnej, pomoc humanitarna oraz wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa, która ma swoje własne, osobne narzędzia natury finansowej.

Co do zasady w tej części propozycji budżetowych Komisji Europejskich zgadzamy się, że szeroko pojęte działania zewnętrzne powinny się cieszyć wzrostem finansowania, ponieważ sytuacja zewnętrzna wokół UE usprawiedliwia większą uwagę wokół zagadnień natury strategicznej, bezpieczeństwa, w szczególności w naszym sąsiedztwie, zarówno południowym, jak i wschodnim. W gruncie rzeczy inwestowanie w stabilność naszego sąsiedztwa, które ma bardzo zróżnicowane wyzwania na południu i na wschodzie, jest inwestowaniem w nasze własne europejskie bezpieczeństwo.

Popieramy oczywiście gotowość do lepszego finansowania działań, w szczególności w zakresie wschodniego aspektu polityki sąsiedztwa, czyli partnerstwa wschodniego. Jest tutaj wiele wciąż niewykonanych, trudniejszych zadań do wykonania w najbliższych latach. Rozumiemy również potrzebę uproszczenia architektury finansowej, która jest usprawiedliwiana przez Komisję potrzebą po prostu oszczędności. To jest racjonalne podejście. Natomiast nie chcielibyśmy, aby ten praktyczny aspekt – potrzeba oszczędności i uproszczenia – przynosił konsekwencje polityczne dla polityki zewnętrznej UE, w tym wypadku w szczególności dla polityki sąsiedztwa. Tak postrzegamy próbę, propozycję likwidacji odrębnego charakteru instrumentu polityki sąsiedztwa. Uważamy, że wpłynie to negatywnie na widoczność tej polityki. Może też wpłynąć negatywnie na finansowanie tej polityki w przyszłości.

Chcielibyśmy, aby polityka sąsiedztwa nadal była istotnym priorytetem, ważnym instrumentem UE, zwłaszcza że w bardzo poważnym kryzysie, dużo poważniejszym niż sama polityka sąsiedztwa, są inne instrumenty, w szczególności instrumenty akcesyjne, polityka akcesji, trudności z przyjmowaniem jakichkolwiek jasnych scenariuszy wobec naszego najbliższego otoczenia na naszych granicach. To powoduje, że polityka staje się tym ważniejszym instrumentem. To jest powód, dla którego Polska w gronie dość szerokim kilku innych państw zgłasza wątpliwości co do tego, czy włączenie europejskiego instrumentu sąsiedztwa ma sens, czy powinno być wykonane. Stoimy na stanowisku, że instrument ten powinien pozostać odrębny.

Podobnie, jeżeli chodzi o uwspólnotwienie Europejskiego Funduszu Rozwoju. Tutaj powody są inne, EFR tak czy inaczej będzie na pewno bardzo poważnym, bardzo dobrze dofinansowanym narzędziem, natomiast biorąc pod uwagę rolę, jaką dzisiaj odgrywa Wielka Brytania w finansowaniu EFR, wydaje nam się, że jego uwspólnotwienie może tylko utrudnić przyszłą współpracę z Wielką Brytanią jako bardzo istotnym donatorem, państwem niezwykle obecnym w europejskiej polityce rozwojowej. To może utrudnić na przyszłość, dlatego zgłaszamy wątpliwości, czy tego typu rozstrzygnięcie ma sens. To wszystko.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękujemy, panie ministrze. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł marek Krzakała. Bardzo proszę pana posła o zabranie głosu.

Poseł Marek Krzakała (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Pan minister dosyć szczegółowo omówił rozporządzenie, nad którym procedujemy. Tytułem uzupełnienia powiedziałbym, że celem tego połączonego instrumentu sąsiedztwa jest umacnianie i propagowanie wartości interesów unijnych, promowanie wartości podstawowych i praw człowieka jako reakcji na niestabilność, kryzysy i konflikty w świecie.

Jeżeli chodzi o wpływ na budżet, Komisja zaproponowała – tego pan minister nie powiedział – 89,2 mld euro na ten połączony instrument, plus około 10 mld rezerwy na dodatkowe wyzwania. Środki są podzielone również na trzy komponenty, czyli na programy geograficzne, w tym politykę sąsiedztwa, tematyczne dotyczące praw człowieka, demokracji i społeczeństwa obywatelskiego i działania szybkiego reagowania w ramach zarządzania kryzysowego. Należałoby uzupełnić wypowiedź o opinię Biura Analiz Sejmowych, w której czytamy, że projekt jest zgodny z zasadą pomocniczości i z punktu widzenia Polski rozporządzenie pozytywnie wpłynie na relacje społeczności zamieszkującej pogranicze na granicy z Białorusią, Ukrainą czy Obwodem Kaliningradzkim.

Pan minister przedstawił stanowisko rządu. Ja bym powiedział, że wychodzę z założenia, że należy poprzeć to stanowisko, dlatego że obawa o włączenie Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa do tego połączonego instrumentu może wpłynąć negatywnie na politykę wsparcia najbliższych sąsiadów w UE, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa i zwiększenia odporności na zagrożenia zewnętrzne.

Kończąc, mam do pana ministra pytanie, bo są pewne uwagi rządu do tego rozporządzenia. Chcę zapytać, jaka jest szansa na zmodyfikowanie treści tego rozporządzenia i uwzględnienie stanowiska rządu, dlatego że ten dokument do Komisji wpłynął już

po terminie. Moglibyśmy de facto jedynie kwestionować w chwili obecnej jego zgodność z zasadą pomocniczości, ale co do tego nie mamy wątpliwości. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Otwieram dyskusję. Czy są zgłoszenia? Nie widzę. Wobec tego chciałbym zaproponować następującą konkluzję: Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu dokument o sygnaturze COM(2018) 460 – wersja ostateczna. Komisja podzieliła stanowisko rządu. Czy jest sprzeciw? Proszę bardzo, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MSZ Konrad Szymański:

Odpowiem na pytanie posła sprawozdawcy. Polska zorganizowała dość szeroką koalicję państw, która podziela nasze przekonania, wątpliwości i obawy dotyczące tego zunifikowania instrumentu zewnętrznego. W tym gronie wraz z Polską mamy dziesięć państw, które dzielą nasze przekonanie. Jutro będziemy mogli kolejny raz zaprezentować nasze wątpliwości i przedstawić nasze postulaty w tej sprawie. Wszystko zależy od tego, w jakim stopniu Rada ds. Zagranicznych w formacie ministrów odpowiedzialnych za politykę rozwojową będzie chciała wywrzeć wpływ na propozycje Komisji i w jak dużym stopniu będzie ceniony w tej sprawie konsensus. Wydaje mi się, że przedstawiane przez naszą grupę państw wątpliwości mają racjonalny charakter, są dobrze umotywowane i będziemy kontynuowali ten nacisk. Tyle mogę powiedzieć na tym etapie.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękujemy, panie ministrze. Czy są jeszcze zgłoszenia państwa posłów? Nie widzę. Wobec tego czy jest sprzeciw do tego, aby Komisja przyjęła stanowisko rządu? Nie widzę. Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu dokument o sygnaturze COM(2018) 460 – wersja ostateczna. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Na tym zamykam rozpatrywanie pkt II. Dziękujemy, panie ministrze.

Przechodzimy do pkt III, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie (COM(2018) 435 – wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Sebastiana Skuzę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie stanowiska.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, głównym celem wniosku dotyczącego rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” jest ustanowienie następcy obecnego programu ramowego, czyli „Horyzont 2020”, czyli zastąpienie programu „Horyzont 2020” programem „Horyzont Europa” na lata 2021–2027. W przedmiotowym wniosku Komisja Europejska zaproponowała na realizację programu „Horyzont Europa” budżet w wysokości ponad 94 mld euro. Program „Horyzont Europa” nie wprowadza zmian o charakterze systemowym czy ewolucyjnym wobec swojego poprzednika „Horyzontu 2020”. Nowymi elementami udoskonalającymi dotychczasowe rozwiązanie zastosowane w „Horyzoncie 2020” są kwestie instytucjonalne, czyli działalność Europejskiej Rady ds. Innowacji oraz zastosowanie podejścia systemowego w oparciu o realizację misji.

Program „Horyzont Europa” składa się z następujących części: filar pierwszy – otwarta nauka, poświęcony rozwojowi doskonałej bazy naukowej, filar drugi – globalne wyzwania i konkurencyjność przemysłowa, poświęcony generowaniu wiedzy i tworzeniu innowacji odpowiadających na główne wyzwania społeczne, filar trzeci – otwarte innowacje, poświęcony wspieraniu wszelkich form innowacji, w tym innowacji przełomowych, oraz wzmacnianiu procesu wprowadzania na rynek innowacyjnych rozwiązań oraz części, wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej. Ta część jest poświęcona

z kolei optymalizacji realizacji programu w celu zwiększenia jego oddziaływania w obrębie europejskiej przestrzeni badawczej.

Zasady uczestnictwa i upowszechniania charakteryzują się między innymi następującymi cechami: poziomy finansowania stosowane w programie „Horyzont 2020” w nowym programie zostałyby zachowane. Uproszczeniu uległby system zwrotu kosztów i ponadto nowy program byłby ukierunkowany w większym stopniu na wykorzystywanie wyników przeprowadzonych badań.

Rząd RP postrzega program „Horyzont Europa” jako istotny instrument budowy spójnej, zintegrowanej europejskiej przestrzeni badawczej, w której zapewniony jest swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej oraz technologii. Rząd RP popiera podejście, zgodnie z którym doskonałość naukowa pozostaje fundamentem programu ramowego i głównym kryterium ewaluacji wniosków. Jednocześnie rząd RP wyraża przekonanie, że jeśli „Horyzont Europa” ma być uznany za sukces UE, to musi promować skutecznie otwarty model uczestnictwa dla wszystkich uprawnionych uczestników. Rząd RP przywiązuje dużą wagę do procesu planowania strategicznego programu „Horyzont Europa”. Integracyjnie przejrzysty charakter tego procesu zdaniem rządu RP powinien być oparty o jasne zasady zaangażowania państw członkowskich w opracowywanie wieloletniej strategii realizacji tego programu.

Rząd RP ogólnie zgadza się z głównym celem i celami szczegółowymi programu, a także jego proponowaną strukturą. W zakresie proponowanej wysokości budżetu przeznaczonego na program „Horyzont Europa” rząd RP uważa, że wzrost budżetu proponowanego na ten program ramowy – tu zwraca uwagę, że jest to program zarządzany centralnie – powinien iść w parze z lepszą dystrybucją geograficzną tych środków, tak aby w pełni wykorzystać europejski potencjał badawczy. Należy także zaznaczyć, że zwiększenie koperty finansowej na ten program nie powinno się odbywać kosztem polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej. Rząd RP wyraża poparcie dla zaproponowanego przez Komisję Europejską podejścia do wyzwań globalnych, które opiera się o tak zwane misje. Rząd RP uważa, że programowanie oparte o misje może się przyczynić do zwiększenia oddziaływania nauki na rozwiązywanie globalnych problemów cywilizacyjnych i społecznych.

Rząd RP w pełni popiera konieczność zapewnienia jak najbardziej efektywnego dostępu do innowacji, który oparty będzie o innowacje zapewniające synergię instrumentów realizowanych na poziomie krajowym, w tym z funduszy polityki spójności, oraz na poziomie europejskim.

Kluczowe dla sukcesu tego systemu będzie jego maksymalne uproszczenie dla beneficjentów. Z punktu widzenia skuteczności poszukiwania najbardziej obiecujących rozwiązań istotne jest zapewnienie wsparcia dla wszystkich rodzajów – technologicznych i społecznych – oraz poziomów rozwiązań innowacyjnych, począwszy od wczesnych poziomów gotowości technologicznych.

Rząd RP popiera utworzenie Europejskiej Rady ds. Innowacji, która zapewni wsparcie dla innowacji o znaczeniu przełomowym. Rząd RP uważa, że obszarowi „Dzielenie się doskonałością”, który stanowi element przekrojowej części programu, czyli tej części, o której mówiłem – wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej – musi być nadany zdecydowanie wyższy priorytet. Rząd RP opowiada się za tym, by działania na rzecz dzielenia się doskonałością naukową i poszerzania udziału niedoreprezentowanych państw członkowskich zostały horyzontalnie zintegrowane w tym nowym programie.

W odniesieniu do oceny wniosków składanych w programie „Horyzont Europa” rząd RP opowiada się za wprowadzeniem anonimowej procedury oceny wniosków w trybie dwuetapowym, w którym projekt oceniany byłby pod względem dwóch kryteriów: doskonałości oraz oddziaływania. Niezależnie od stosowanej w ocenie wniosków procedury rząd RP zwraca także uwagę na konieczność zapewnienia wszechstronnej informacji zwrotnej w zakresie oceny przedkładanych wniosków. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Jan Dziędziczak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł Lech Sprawka, którego uprzejmie proszę o zabranie głosu.

Posel Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, główne cele szczegółowe oraz zakres tego programu przedstawił pan minister, natomiast ja chciałbym podkreślić ocenę skutków społecznych, gospodarczych i finansowych tego dokumentu. Przewiduje on, że wprowadzenie rozporządzenia dotyczącego programu ramowego „Horyzont Europa” pozwoli osiągnąć szerszą wiedzę na temat nowych technologii, której odkrycie prowadzi do doskonałości naukowej. Program będzie stanowił most umożliwiający współpracę transgraniczną między najwybitniejszymi naukowcami innowatorami, umożliwiając transgraniczną i międzysektorową koordynację publicznych i prywatnych inwestycji w zakresie badań naukowych i innowacji. Przewiduje się, że przedłożony projekt pozytywnie wpłynie na wzrost gospodarczy, działalność handlową, przepływ inwestycji, wzrost jakości warunków zatrudnienia, aż w końcu międzynarodową mobilność naukowców europejskiej przestrzeni badawczej. Oczekuje się, że program przyniesie wzrost PKB średnio 0,08 do 0,19% w ciągu 25 lat, co oznacza, że każde zainwestowane euro może przynieść zwrot wysokości do 11 euro PKB we wspomnianym okresie.

Można się spodziewać, że unijne inwestycje w badania naukowe i innowacje doprowadzą bezpośrednio do stworzenia szacunkowo do 100 tys. miejsc pracy w sektorze badań naukowych i innowacji w fazie inwestycyjnej w latach 2021–2027. Oczekuje się także, że działalność gospodarcza będąca wynikiem programu przyczyni się pośrednio do stworzenia w latach 2027–2036 do 200 tys. miejsc pracy, z których 40% przeznaczonych będzie dla osób o wysokich kwalifikacjach.

Zakłada się także, że program „Horyzont Europa” znacząco oddziaływać będzie na społeczeństwo i środowisko. Oddziaływanie to będzie wynikiem upowszechniania, wykorzystania i absorpcji wyników naukowych i przekładania ich na nowe produkty, usługi i procesy, co z kolei pomoże w pomyślnej realizacji priorytetów politycznych, jak również innowacji społecznych i ekologicznych.

Oczekuje się, że nowy program spełni stawiany mu cel, przez to doprowadzi do uproszczenia przepisów, zwiększeniu ulegnie pewność prawa, a ograniczone zostanie obciążenie administracyjne beneficjentów i administratorów programu. Należy ponadto dodać, że przedłożony projekt rozporządzenia jest zgodny z zasadą pomocniczości.

Konkludując, proponowane w analizowanym wniosku założenia rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasad uczestnictwa i upowszechniania obowiązujących w tym programie wydają się korzystnym rozwiązaniem zmierzającym w kierunku rozwoju innowacji i technologii, podwyższania kwalifikacji pracowników naukowych i podniesienia poziomu atrakcyjności usług dostępnych na rynku europejskim. Uwzględniając uwagi rządu, które przedstawił pan minister, wnoszę również o pozytywną opinię. Wniosek zasługuje na poparcie przez przedstawiciela RP na forum UE. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczk (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle, otwieram dyskusję. Do pytań zgłosił się pan poseł Krzysztof Jurgiel. Bardzo proszę, panie ministrze.

Posel Krzysztof Jurgiel (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, czy ma pan informacje na temat wykorzystania środków z programu „Horyzont 2020”, jeśli chodzi o kraje Europy Środkowej? Bo swego czasu przyjęliśmy takie stanowisko jako rząd, wspólnie z tymi krajami, a więc Grupa Wyszehradzka czy kraje bałtyckie, żeby w tych programach badawczych, które są, były środki wydzielone na tę część Europy. Ciekawy jestem, ile na dzień dzisiejszy z tych 80 mld, które były w programie „Horyzont 2020”, wykorzystane zostały właśnie te kraje. Cele są wspaniałe, pan poseł też to podał, tylko ten wzrost dotyczy całej Europy, natomiast jak zabezpieczyć w nowym programie, żeby przynajmniej część środków z tych dziewięćdziesięciu kilku miliardów trafiła na rynki krajów Europy Środkowej, czyli Wyszehradu, państw bałtyckich. Stawiam wniosek, żeby jednak takiego zapisu i takiego żądania dokonać, i trzeba podjąć pracę dyplomatyczną z tamtymi państwami, bo przypomnę, że przyjęliśmy takie stanowisko o wydzieleniu środków na lata 2018–2020 i tam częściowo, z tego co wiem, zostało to uwzględnione. Dlatego w tym

stanowisku powinno być jasno podkreślone i powinny być przeprowadzone w ramach Grupy Wyszehradzkiej rozmowy na temat przyjęcia takich rozwiązań, które spowodują, że jakaś znacząca część środków trafi tutaj, bo rozwój i innowacja, jeśli będą przetargi czy wnioski ogólne europejskie, to Francja i Niemcy to wszystko wygrywają. Nie wiem, jakie jest pana stanowisko. Bardzo proszę.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję. Panie ministrze, prosimy uprzejmie o odniesienie się.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Drodzy państwo, z tego co rozumiem, to takie działania są prowadzone i jak najbardziej zostało to podkreślone w stanowisku rządu strony polskiej. Rzeczywiście pan minister dobrze przedstawił, że nie mamy dużego wykorzystania środków. Jesteśmy płatnikiem netto, jeśli chodzi o „Horyzont 2020”. MNiSW przygotowało niedawno informację na temat udziału Polski w programie „Horyzont 2020” UE w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego i innowacji. Tutaj na przykład wskaźnik sukcesu uczestników strony polskiej to jest tylko 13,62, z tego co widzę. Wskaźnik sukcesu finansowania jest jeszcze niższy – 9,34. Ale jeżeli chodzi o przyznane środki, to Polska, z tego co tu mam, kształtuje się w wartościach bezwzględnych, jeżeli chodzi o uzyskane środki, na 15. miejscu w Europie. Rzeczywiście z tych środków mamy tylko około 1%. To nie jest dużo.

Podkreślamy w stanowisku rządu, że chcielibyśmy, żeby ta dystrybucja była w oparciu o regiony geograficzne, zwłaszcza jeśli chodzi o tę czwartą część programu, o której mówiłem, a mianowicie o część wzmacniania europejskiej przestrzeni badawczej. Niemniej jednak muszę podkreślić, że jest to mimo wszystko program centralny Komisji Europejskiej, ale jak najbardziej kierunek i dążenie do tego, co pan minister powiedział, żeby tutaj bardziej zorientować to na takie, w cudzysłowie, pakiety narodowe, byłoby jak najbardziej zasadne.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Dziękuję uprzejmie. Pan poseł Wojtkiewicz, proszę uprzejmie.

Poseł Michał Wojtkiewicz (PiS):

Dziękuję bardzo. W zasadzie chciałbym kontynuować tę rozpoczętą dyskusję, bo najlepsze inwestycje, największe zyski z inwestycji to jest inwestycja w naukę, w siebie. To jest niezaprzeczalne. A niestety to, co się dzisiaj dzieje w ministerstwie – muszę krytycznie powiedzieć, bo jestem w grupie „Kosmos” i niedawno uczestniczyłem w kilku wyjazdach do instytutów europejskich i tam ani jeden Polak nie pracuje. Jesteśmy płatnikami, płacimy, a są duże pieniądze do wzięcia, a nasze zasoby naukowców – bo znam się z tymi ludźmi – są takie, że mogliby uczestniczyć. Moglibyśmy wykorzystywać te pieniądze. Niestety organizacja jest pod psem. Chcę to powiedzieć dobitnie, póki jest czas. Dzisiaj tutaj ze słów pana ministra było słyhać tylko „Horyzont 2020”. To jest bliski horyzont. Partycypujemy, jesteśmy zadowoleni, będziemy absorbować, ale, panie ministrze, żebyśmy cokolwiek wyciągnęli z tego, to musimy być przygotowani już dzisiaj, musimy wiedzieć, co chcemy, co będzie w Polsce, jakie dajemy możliwości, a nie na zasadzie, że klepiemy, a wszystko się odbywa tam, a my tylko jesteśmy płatnikami. Tak dalej być nie może, bo to jest skandal. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jan Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję panu doktorowi. Mocne słowa pana posła. Poprosimy o odniesienie się.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Co do zasady trudno się nie zgodzić ze słowami pana posła i z ich mocą. Staramy się. Zwróćmy uwagę, że państwo ma określoną politykę naukową, niemniej uczelnie i naukowcy są jak najbardziej autonomiczni. Myślę, że ustawą 2.0 stwarzamy dobre rozwiązania, które promują właśnie to rozwiązanie. W programach międzynarodowych stawiamy na umiędzynarodowienie, zarówno jeśli chodzi o pozyskiwanie grantów i środków, jak i umiędzynarodowienie w zakresie publikacji. Środki finansowe w naszym krajowym systemie będą powiązane również z tym, jak dany podmiot, czy to placówka PAN,

czy uczelnia, jest aktywny w pozyskiwaniu grantów zagranicznych, zwłaszcza międzynarodowych i europejskich, i tam, z tego co pamiętam, to właśnie granty z programu „Horyzont Europa”, jeżeli wejdzie, mają najwyższą wagę. Też bym sobie życzył, żeby to nasze zaangażowanie w umiędzynarodowienie było większe i taki był przynajmniej jeden z filarów zmian systemowych projektu ustawy 2.0, która za kilka dni wejdzie w życie. Pracujemy nad aktami wykonawczymi, gdzie umiędzynarodowienie, zarówno w finansowaniu naszych uczelni, jak również w ich ewaluacji naukowej, czyli ocenie parametrycznej, ma jak największe znaczenie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jan Dziędziczak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Czy są zgłoszenia? Nie widzę. Wobec tego chciałbym zaproponować następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu dokument o sygnaturze COM(2018) 435 – wersja ostateczna. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Czy jest sprzeciw? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła konkluzję. Szanowni państwo, na tym zamykam rozpatrywanie pkt III.

Przystępujemy do spraw bieżących. Czy są zgłoszenia? Nie widzę. Kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się 2 października. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt IV. Informuję, że porządek dzienny został wyczerpany. Protokół dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji.